

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Symmvla Caietani

Cajetan, Thomas

Antverpiae, 1575

Defensio manualis immoderata, vitiosa est, moderata verò permittitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41716

sum, peccatum est: quia plus quam recta ratio dicitur, appetitum cognoscendi protrahit. Non est autem mortale peccatum si nuda sit, hoc est nisi ex adiuncto fiat mortalis, ut si curiositas intantum exorbitet, ut dæmonibus uti velit magistris, vel ad periurium seu perfidiam inducere velit habentem aliquid in secreto, & sic de aliis, quæ possunt adiungi criminibus trahentibus curiositatem ad peccatum mortale.

Decimarum non solutio perniciofa sacrilegium reputatur.

Decimas solvere omittens ubi consuetum est solui, peccat mortaliter peccato sacrilegii: quia non reddit debitas res Ecclesiæ, cui tenetur reddere de necessitate salutis, constat enim hoc ex suo genere esse peccatum mortale, & sacrilegium, nisi propter imperfectionem actus, ut in aliis contingit. Vbi autem non est consuetum solui decimas, non peccat omittens solvere, salva tamen cura pastoris sui, ut habeat unde viuat honestè, si non habeat redditus unde viuere, secundum quod sibi congruit, possit: quia ad hoc pro sua rata quilibet ei subditus tenetur, nulla ipsi consuetudine suffragante.

Defensio manualis immoderata, vitiosa est, moderata verò permittitur.

Defensio manualis illicita dupliciter redditur. Primum, ex intentione, si scilicet, animo lædendi offensorem sit. Nam defensio debet esse suo fine contenta, scilicet ut defendat: præter intentionem defendentis, si aliter non potest defensio fieri, nisi lædatur inuasor, debet illi lædere: ita quod læsio sequatur ex necessaria defensione. Et hinc peccat mortaliter,

104 Delectatio morosa.

qui non curant seruare illasos inuasores, quum possunt aliter defensionem exercere. Secundo ex immoderamine tutelæ, vim enim vi repellere licet, sed cum moderamine inculpatæ tutelæ. Et intelligitur de immoderamine ex proposito, qui enim putat moderatè defendere, & præter propositum non aduertendo aliquid excedit, aut non peccat, aut leuiter: quum humana actio in exercitatione exteriori accensa, non omninodæ subdatur mensuræ.

Delectatio debet esse discreta: quòd si modum excedat, vitiosa est & damnabilis.

Delectatio morosa (hoc est voluntaria delectatio de actu malo cogitatio sine voluntate exequendi cogitatum actum illum malum) exigit ex duplici capite discretionem, scilicet ex parte consensus, ex parte actus, de quo est delectatio, qui actus dicitur, & est obiectum delectationis. Ex parte siquidem actus obiecti iuxta naturam actus de quo est, delectatio iudicanda est: ita quod si actus de quo quis cogitando delectatur, est peccatum mortale (puta adulterium, furtum, homicidium &c. ipsa quoque morosa delectatio est peccatum mortale, & si actus de quo quis cogitando delectatur, est peccatum veniale (puta iocari verbis lætis, comedere lautè &c.) ipsa quoque morosa delectatio est peccatum veniale. Ex parte vero personæ iuxta veritatem deliberati consensus iudicanda est. Nam si persona cogitando de actu quantumcunque malo delectetur non aduertendo ad id de quo delectatur (ita quod si aduertet, non approbaret) non est ibi peccatum mortale, etiam si per unum diem sic inaduertenter cogitaret & delectaretur: quia non potest esse mortale peccatum sine rationabili consensu, qui in proposito deesset. Si vero aduertere incepit,